



תת"ע 8367/04/16 - מדינת ישראל נגד לאוניד וולפרט

בית משפט השלום לתעבורה בנצרת

תת"ע 8367-04-16 מדינת ישראל נ' וולפרט
תת"ע 7079-06-16 מדינת ישראל נ' וולפרט
תת"ע 7608-04-16 מדינת ישראל נ' וולפרט
תת"ע 1306-04-16 מדינת ישראל נ' וולפרט
תת"ע 1305-04-16 מדינת ישראל נ' וולפרט
תת"ע 6988-02-16 מדינת ישראל נ' וולפרט

לפני: כבוד השופט בסאם קנדלפת
המאשימה מדינת ישראל
נגד
הנאשם לאוניד וולפרט

החלטה

מצלמת א-3: מכמונת מהירות כן היא; מכמונת נקודות לאו.

מעשה בנאשם שבפניו אשר עבר במספר הזדמנויות - בתוך פרק זמן של כשלושה שבועות - שש עבירות של נהיגה במהירות מופרזת, בניגוד לתקנה 54(א) לתקנות התעבורה. העבירות תועדו בצילומים באמצעות מצלמה אלקטרונית אוטומטית מסוג א-3, ללא ידיעתו של הנאשם. אין מחלוקת כי העבירה האחרונה נעברה בטרם נמסרה לנאשם הודעה על ביצוע העבירה הראשונה.

ואלה פרטי האישומים המיוחסים לנאשם:

1. ביום 27.8.15 בשעה 04:30, נהג הנאשם רכב במהירות של 83 קמ"ש בדרך עירונית שהמהירות המרבית המותרת בה הנה 50 קמ"ש (10 נקודות).
2. ביום 2.9.15 בשעה 05:15, נהג הנאשם רכב במהירות של 87 קמ"ש בדרך עירונית שהמהירות המרבית המותרת בה הנה 50 קמ"ש (10 נקודות).
3. ביום 4.9.15 בשעה 05:11, נהג הנאשם רכב במהירות של 87 קמ"ש בדרך עירונית שהמהירות המרבית המותרת בה הנה 50 קמ"ש (10 נקודות).

עמוד 1



4. ביום 7.9.15 בשעה 05:01, נהג הנאשם רכב במהירות של 80 קמ"ש בדרך עירונית שהמהירות המרבית המותרת בה הנה 50 קמ"ש (8 נקודות).
5. ביום 9.9.15 בשעה 05:17, נהג הנאשם רכב במהירות של 81 קמ"ש בדרך עירונית שהמהירות המרבית המותרת בה הנה 50 קמ"ש (10 נקודות).
6. ביום 18.9.15 בשעה 04:52, נהג הנאשם רכב במהירות של 80 קמ"ש בדרך עירונית שהמהירות המרבית המותרת בה הנה 50 קמ"ש (8 נקודות).

הנאשם מודה בביצוע העבירות ומוכן לתת את הדין עליהן. הקושי מבחינתו מקורו בנקודות שתירשמה לחובתו לפי שיטת הניקוד בעבירות תעבורה, בנוסף לכל עונש שיטיל עליו בית המשפט (ראו: סעיף 69א לפקודת התעבורה וחלק ז' לתקנות התעבורה [תקנות 544 עד 551]). שכן, המאשימה הגישה כתב אישום נפרד בגין כל עבירה שעבר הנאשם ומשמעות הרשעתו בדין בכל האישומים המפוצלים שהוגשו כנגדו, היא צבירת נקודות כסכום כל הנקודות הקבועות בצד העבירות שבהן יורשע, עם כל ההשלכות הכרוכות בכך מבחינת הטלת אמצעי תיקון מצטברים עליו על ידי רשות הרישוי בהתאם לתקנה 549 לתקנות - ובכלל זה קורסים בנהיגה נכונה; מבחן עיוני בנהיגה; מבחן מעשי בנהיגה; פסילת רישיון הנהיגה לתקופה של 3 חודשים; פסילת רישיון הנהיגה לתקופה של 9 חודשים; ובדיקות רפואיות - כולם או חלקם. אין ספק כי מדובר בנטל כבד על הנאשם שזכותו לטעון כנגד הטלתו שלא בצדק.

אין מחלוקת כי בשל כל עבירה אחת כשלעצמה, ובכלל זה העבירה אשר לה נקבע מספר הנקודות הגבוה ביותר בעניינו, לא היה הנאשם מחויב בביצוע אמצעי תיקון כלשהם (ראו תקנה 549א) לתקנות). וכאן נכנסת למסגרת הדין תקנה 546א) לתקנות התעבורה, שעליה משליך הנאשם ובצדק את יהבו, ואשר קובעת כדלקמן:

"הורשע נהג בכמה עבירות שנכללו בכתב אישום אחד, יירשמו לו במרשם העבירות הנקודות בשל העבירה שבה הורשע אשר לה נקבע מספר הנקודות הגבוה ביותר".

עולה אפוא כי אילו הועמד הנאשם לדין על כל אותן עבירות במסגרת "כתב אישום אחד", היו נרשמות לחובתו נקודות בשל עבירה אחת בלבד (בעלת מספר הנקודות הגבוה ביותר). ודוק: התקנה משתמשת בלשון "כתב אישום אחד", כך שאיחוד משפטים לפי סעיף 90 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, או צירוף עבירות לפי סעיף 39א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, לא תצמצם מהם ישועה לנאשם.

וכאן צפה ועולה השאלה והיא: האם נכון יהיה להחיל את דוקטרינת "ההגנה מן הצדק" (המעוגנת כיום בסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי) על עניינו ולהורות על ביטול כל האישומים הנפרדים שהוגשו כנגד הנאשם תוך חיוב המאשימה בהגשת כתב אישום אחד על כל העבירות שעבר הנאשם (ואשר הוא מודה בביצוען), אם לאו.

לדעתי, התשובה על כך היא בחיוב. אנמק מסקנתי זו להלן, אך אומר כאן, כי אין בהחלטתי זו כדי להתעלם מפסיקת בית המשפט העליון אשר קבע בשורה ארוכה של פסקי דין כי ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה מהלך קיצוני שבית המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ). אולם



המקרה המיוחד שבפנינו מצדיק ביטול ההליך הפלילי משני טעמים מרכזיים: האחד, שנסיבות המקרה מצדיקות זאת כפי שיפורט להלן; והשני, שהסעד למען הצדק שניתן הוא מידתי. אין מדובר במהלך קיצוני בדמות ביטול אישום שאין אחריו ולא כלום, אלא בביטול אישום שאחריו המאשימה צריכה להגיש כתב אישום אחד על כל העבירות, הנאשם יודה ויורשע בכל המיוחס לו ויטל עליו עונש ההולם את חומרת מעשיו. קבלת הטענה של הגנה מן הצדק בענייננו לא תהווה אפוא בסיס לפטור מהעמדה לדין מחד, ותתקן את הפגם שנפל בהתנהלות התביעה מאידך. בכך יישמר הן האינטרס הציבורי הקיים בהמשך ניהול ההליך כנגד הנאשם והן האינטרס הקיים בהגנה על זכויות היסוד של הנאשם.

ואלה טעמיי.

פרשנות תכליתית של תקנה 546(א) לתקנות מלמדת כי הצטברות עבירות באירוע אחד, אינה מצדיקה הצטברות נקודות ולכן תירשמה לנהג הנקודות בשל עבירה אחת החמורה ביותר. ההיגיון הטמון בכלל זה יובהר להלן על רקע מטרות שיטת הניקוד, והן:

1. להרתיע נהגים מלבצע עבירות תעבורה;
2. לשמש מכשיר לזיהוי מורשעי תעבורה תכופים;
3. להגן ולשמור על בטיחותם של המשתמשים בדרך, לרבות הנהגים עצמם;
4. לתת בידי הנהגים החוטאים בנהיגה בלתי זהירה כלים מדורגים אשר יסייעו בידם לשפר את נהיגתם ולהבטיח את כשירותם לאחוז בהגה.

(ראו אתר האינטרנט של משרד התחבורה:

<http://rishuy.mot.gov.il/he/driving/points/2202-settings>;

וכן ראו: ע"מ 2077/11 ז'ק נ' מדינת ישראל - משרד התחבורה (2011).

אכן, נהג החוטא שוב ושוב בנהיגה בלתי זהירה וממשיך לעבור עבירות תעבורה זקוק הוא לתיקון. אך אימתי נאמר כך לפי שיטת הניקוד? כאשר אותו נהג מקבל לידי בעקבות כל עבירה הודעת תשלום קנס או הזמנה לדין ובה מצוין מספר הנקודות שתירשמה לחובתו אם יורשע בעבירה (וראו בהקשר זה הוראת סעיף 69א(ד) לפקודת התעבורה), וכשהוא מודע לנקודות שהוא צובר, אינו נרתע מלהמשיך ולעבור עבירות נוספות - אז ראוי בהחלט להטיל עליו אמצעי תיקון כקבוע בתקנות. ודוק: אמצעי התיקון הם מדורגים מן הקל אל הכבד יותר. עמד על כך בית המשפט העליון בעניין ע"מ 5226/10 זהר נ' משרד התחבורה והבטיחות בדרכים - רשות הרישוי (2010):

"התכלית העומדת בבסיס חלק ז' לתקנות התעבורה עליה עמדנו לעיל, תומכת בעמדת המשיב לפיה יש לבחון את דרכיו של הנהג החוזר ועובר עבירות תנועה, לאורך כל תקופת הצבירה שנקבעה בתקנות (שנתיים או ארבע שנים). זאת על מנת לבדוק האם בתוך אותה תקופה די היה באמצעי התיקון הקל שהוטל



עליו כדי להוביל לתיקון דרכיו או שמא אין די בו ויש להוסיף ולהטיל עליו אמצעי תיקון נוסף, בדרגת חומרה גבוהה יותר, אשר יש לקוות כי יוביל לתיקון המיוחל".

על מנת לפשט את הדברים אומר כך: הנקודות שנרשמות לנהג העבריין הן למעשה נקודות אזהרה. ככל שהעבירה חמורה יותר, כך גם "האזהרה" שבצידה (מבחינת מספר הנקודות). נהג שמתעלם מהאזהרה הראשונה וממשיך לצבור נקודות (אזהרה) נוספות יינקטו נגדו אמצעי תיקון כנדרש אשר יחמירו וילכו בהתאם למספר הנקודות שצבר. על פי רציונל זה, אשר בא לידי ביטוי בהוראת תקנה 546(א) לתקנות, לא מספר העבירות שעבר הנאשם הוא הקובע כי אם מספר "האזהרות" שמהן התעלם. עקרון זה הנו פועל יוצא של נקודת המבט של שיטת הניקוד - אשר משקיפה אל עבר העתיד ולא כלפי העבר. "אין מדובר בענישה שביסודה עקרונות של גמול על התנהגות הנהג בעבר אלא באמצעי חינוכי, הצופה פני מניעת סכנה לציבור ותיקון התנהגותו כנהג בעתיד" (עניין זהר הנ"ל). לכן, נהג שעבר באירוע אחד מספר עבירות שלא היה סיפק להזהירו לגבי כל אחת מהן בנפרד, שיטת הניקוד מתייחסת לאירוע כולו כמכלול ומטפלת בנהג כמי שנכשל פעם אחת ורושמת לו אזהרה אחת בלבד בדמות נקודות על העבירה החמורה ביותר, כאמור בתקנה 546(א) לתקנות.

ובאשר לענייננו, אמנם עסקינן בריבוי עבירות המחייב טיפול עונשי מיוחד, ועל כך יינתן מענה בגזר הדין במסגרת כתב האישום שיוגש בגין כל העבירות, אך עדיין - לענין שיטת הניקוד - יש מקום להבדיל בין מקרה זה של "הצטברות עבירות" לבין הצורה החמורה של ריבוי עבירות המתאפיינת ב- "מועדות" של ממש. כאמור, הנאשם עבר, במועדים שונים, מספר עבירות של נהיגה במהירות מופרזת, אך כולן נעברו בטרם הוזהר לראשונה על אף לא אחת מהן. התנהגותו של הנאשם אינה מלמדת על נטייה להתעלם מהאזהרה ולהתמיד בביצוע עבירות, שכן העבירות הנוספות בוצעו ללא אזהרה וללא התראה. על כן, ועל רקע התכלית של שיטת הניקוד ואמצעי התיקון כמפורט לעיל, ראוי לרשום לחובת הנאשם "אזהרה" אחת בלבד (כמספר הנקודות בצד העבירה החמורה ביותר), ולא להפתיע את הנאשם ולרשום לחובתו אזהרות מצטברות (בדמות נקודות מצטברות על כל העבירות) שלא קדמה להן כל התראה.

החלטה של תקנה 546 לתקנות על המקרה נשוא ענייננו מתחייבת כאמור לנוכח נסיבות המקרה המיוחדות אשר נותנות לנו להשקיף על העבירות נשוא כתבי האישום שהוגשו כנגד הנאשם כתרחיש משפטי אחד שבמסגרתו בוצעו מספר עבירות, כפי שציין הסנגור המלומד ובצדק.

ענייננו למעשה במספר עבירות המהוות "אירוע אחד" כאמור בסעיף 40(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (לדין בסוגיה זו ראו: ע"פ 4910/13 בני ג'אבר נ' מדינת ישראל (2014)). מדובר ברצף עבירות שנעשו בסמיכות יחסית של זמן ובאותו מקום ממש, מבלי שהרצף נקטע על ידי מסירת הודעת תשלום קנס או הזמנה לדין לנאשם. מדובר באירוע אחד, שאין בעובדה כי הוא נפרש על פני מספר שבועות בודדים כדי למנוע מסקנה זו (ובזיקה להתמשכות התקופה, הרי בית המשפט העליון כבר הכיר במצבים שבהם ביצוע עבירות חוזרות על פני תקופה של חודשים ואף שנים נחשב כאירוע אחד והעיקר שמדובר במסכת אחת - ראו לדוגמא: ע"פ 5643/14 עיסא נ' מדינת ישראל (2015); ע"פ 1605/13 פלוני נ' מדינת ישראל (2014); ע"פ 5668/13 מזרחי נ' מדינת ישראל (2016); וכן ראו חוות-דעתו של כבוד השופט ע' פוגלמן בעניין בני ג'אבר הנ"ל, שם הודגש כי המונח "אירוע אחד" רחב דיו כדי לכלול גם פעולות עברייניות שבוצעו על פני רצף זמן, כל עוד הן מהוות מסכת עבריינית אחת).



במקרה דנן, הנאשם עבר באופן סדרתי מספר עבירות תנועה זהות של נהיגה במהירות מופרזת, באותו מקום ממש ובסמיכות זמנים יחסית, עד אשר נודע לו כי העבירות שעבר תועדו במכמונת מהירות, ומאותו רגע הפסיק את התנהגותו האסורה. בנסיבות אלה, נכון יהיה להתייחס לכל המעשים כאירוע אחד ולנקוט בהליך אחד כנגד הנאשם ולייחס לו את העבירות שעבר תחת כותרת אחת של כתב אישום אחד. נסיבות אלה מקיימות את מבחן "הקשר ההדוק" שלפיו ניתן לזהות את העבירות נשוא דיונו כאירוע אחד (ראו חוות דעת הרוב (מפי כבוד השופט ד' ברק - ארז) בפסק הדין הנ"ל בעניין בני ג'אבר). עוצמת הקשר שבין העבירות לנוכח זמן ומקום ביצוען והצורה הספונטאנית שבה נעברו על רקע העדר מודעותו של הנאשם שהוא "נתפס" והעדר אזהרה והתראה (בדרך של מסירת הודעה לנאשם על ביצוע העבירה תוך ציון מספר הנקודות הקבוע בצידה), מצדיקה התייחסות לכל העבירות שנעברו כאירוע אחד, אף אם הן ניתנות להפרדה למספר מעשים ואף אם הנאשם יכול היה לחדול לאחר ביצוע כל אחת מהן (וראו: רע"פ 4760/14 קיסלמן נ' מדינת ישראל (2015)). אכן, מדובר באירוע אחד המורכב ממספר מעשים ולא במספר אירועים כמספר המעשים. כמובן, מתחם העונש ההולם שייקבע לפי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יהיה בהתאם, אך לעניין הנקודות שתירשמה לחובת הנאשם, אין זה נכון ואין זה צודק לעשות ממצלמת א-3 "מכמונת נקודות" שבאמצעותה המשטרה אורבת לנהג ורושמת לחובתו נקודות ללא ידיעתו וללא כל אזהרה או התראה. הדבר מנוגד לחלוטין לעקרונות שיטת הניקוד ולתכליתה.

לקראת סיום, אוסיף בזהירות הערה זו. בית משפט זה יושב בתוך עמו. דומני כי כל מי שמכיר את המציאות הישראלית, לא יוכל להימנע מהמסקנה כי השארת המצב הקיים על כנו (לפיו, בנסיבות המתוארות, יוגש כתב אישום על כל עבירה בנפרד), יביא להסבות פיקטיביות של האישומים לנהגים אחרים שלא נהגו ברכב ולא ביצעו את העבירה. הרי בהעדר אפשרות אובייקטיבית להוכיח את זהות הנהג האמיתי (התיעוד במצלמה אינו יכול להוכיח נתון זה), נאשמים שאינם משלימים עם רוע גזירת שיטת הניקוד (ומטבע הדברים אלה רוב הנאשמים) ישדלו אחרים (קרובי משפחה, חברים וכיו"ב) להודות במקומם בביצוע חלק מהעבירות, תוך מסירת הצהרה כוזבת בפני בית המשפט (שברוב המוחלט של המקרים לא ניתן להפריך אותה). תוצאה זו פוגעת בטוהר ההליך השיפוטי ובאמון הציבור במערכת המשפט ויש למונעה על ידי הכללת כל העבירות תחת כותרת של כתב אישום אחד ועידוד נאשמים כדוגמתו של הנאשם דנן אשר מוכן לקבל אחריות על מעשיו וליתן את הדין על כל העבירות שעבר. הליכה בדרך זו תחזק את מערכת אכיפת החוק ואמון הציבור בה ותמנע עיוות דין.

אסיים במסקנה שצינתי והקדמתי לניתוח. ביטול כתבי האישום הנפרדים בפרשה זו דרוש למען הצדק. הוראת סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, חלה בענייננו. הגשת כתבי האישום הנפרדים וניהול ההליך הפלילי במתכונתו הנוכחית, עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגנות משפטית.

לאור האמור, אני קובע כי הפיצול המלאכותי, ואם תרצו: האלקטרוני והאוטומטי, של כתבי האישום שהוגשו כנגד הנאשם, עם כל ההשלכות הכרוכות בכך מבחינת אמצעי התיקון המיותרים והבלתי מוצדקים (בנסיבות העניין) שיוטלו עליו ומבחינת ההתייחסות הבלתי צודקת אליו כאחרון עברייני התנועה הזקוקים לתיקון, אינו ראוי והוא פגום ואף מנוגד לדין (כמפורט לעיל). קיומו של ההליך הפלילי במסגרתו הנוכחית וחרף הפגם המתואר אינו אפשרי ויש בו משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגנות ובזכותו החוקתית של הנאשם להליך הוגן (ראו עניין בורוביץ הנ"ל). ריפוי הפגם ייעשה בדרך של ביטול כל כתבי האישום שהוגשו תוך קביעת מועד לדין בכתב האישום האחד (והמאוחד) שיוגש, על מנת למנוע צורך בהמצאת הזמנה לדין מחדש לנאשם ודחיות מיותרות במשפט.



סיכומו של דבר, אני מורה על ביטול כל האישומים בתיקים שבכותרת.

הנאשם ובא כוחו מוזמנים לדיון בכתב האישום החדש שיוגש ליום 10.7.16 שעה 08:30.

המזכירות תיישם החלטתי זו ותסגור את כל התיקים.

ניתנה היום, כ' סיוון תשע"ו, 26 יוני 2016, במעמד בא כוח הנאשם, עו"ד יוסף רז, ובאת כוח המאשימה, עו"ד ויאם עילבוני.